Natalia Oślizło-Doskocz

WSPiA Rzeszowska Szkoła Wyższa, Rzeszów

n.oslizlo-doskocz@outlook.com

Naruszenie zasady pewności prawa na przykładzie art. 13 ust. 1a ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych

DOI: <http://dx.doi.org/10.12775/SIT.2017.037>

1. Wstęp

Termin „pewność prawa” jest wieloznaczny. Jego wykładnią wielokrotnie zajmował się Trybunał Konstytucyjny, wskazując, że pod pojęciem tym należy rozumieć zespół „cech przysługujących prawu, które zapewniają jednostce bezpieczeństwo prawne”¹, co z kolei „sprowadza się do takiego stanowienia i stosowania prawa, by nie stawało się ono swoistą pułapką dla obywatela i by mógł on układać swoje sprawy w zaufaniu, iż nie naraża się na prawne skutki, których nie mógł przewidzieć w momencie podejmowania decyzji i działań, oraz w przekonaniu, że jego działania podejmowane pod rządami obowiązującego prawa i wszelkie związane z tym następstwa będą także i później uznawane przez porządek prawny”².

¹ Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 19 marca 2007 r., sygn. akt K 47/05, Legalis nr 80889.

² Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 21 grudnia 1999 r., sygn. akt K 22/99, Legalis nr 45631.

Wprowadzenie przez ustawodawcę art. 13 ust. 1a do ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych³ naruszyło zasadę pewności prawa. Problem sprowadzał się do określenia kręgu adresatów wskazanej normy, przepis nie był bowiem w tym zakresie precyzyjny.

Wskazany artykuł w brzmieniu pierwotnie uchwalonym przez ustawodawcę obowiązywał zaledwie kilka miesięcy – od 27 listopada 2015 r. do 14 kwietnia 2016 r., przy czym jego stosowanie wywołało tyle wątpliwości i rozbieżności w orzecznictwie, że Sąd Najwyższy wydał w tym przedmiocie uchwałę⁴ oraz wyrok⁵, a nadto spowodowało, że sądy zajmowały się tym, co doktryna określiła jako „rozstrzyganie spraw, które nie powinny w ogóle mieć miejsca, i których źródłem jest sama wadliwość regulacji prawnych”⁶.

2. Uzasadnienie wprowadzenia art. 13 ust. 1a do ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych

Trybunał Konstytucyjny wyrokiem z dnia 14 kwietnia 2015 r. wydanym w sprawie prowadzonej pod sygn. akt P 45/12⁷ orzekł o niekonstytucyjności przepisów art. 96 ust. 1 i art. 97 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe⁸, które normowały

³ Ustawa z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jednolity: Dz.U. z 2016 r. Poz. 623 ze zm.; dalej: u.k.s.c.).

⁴ Por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 26 października 2016 r., III CZP 59/16, Legalis nr 1515115.

⁵ Por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 listopada 2016 r., III CZP 79/16, Legalis nr 1533144.

⁶ J. Kochanowski, *Jak powinno być tworzone prawo w Polsce? Reforma procesu stanowienia prawa – Rada Stanu*, <https://www.rpo.gov.pl/pliki/12087762480.pdf> (dostęp: 27.01.2017 r.).

⁷ Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 14 kwietnia 2015 r., sygn. akt P 45/12, <http://trybunal.gov.pl/rozprawy-i-ogloszenia-orzeczen/wyroki-i-postanowienia/art/7562-kierowanie-przez-banki-wierzytelnosci-do-postepowania-egzekucyjnego-z-pominieciem-sadowego-post> (dostęp: 24.11.2016 r.).

⁸ Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (tekst jednolity: Dz.U. z 2016 r. Poz. 1988 ze zm.).

uprawnienie banków do wystawienia bankowych tytułów egzekucyjnych oraz regulowały postępowania egzekucyjne prowadzone na podstawie wymienionych tytułów.

Odpowiedzią ustawodawcy na orzeczenie Trybunału było uchwalenie 25 września 2015 r. ustawy o zmianie ustawy Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw⁹, na mocy której znowelizowano ustawę z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych poprzez dodanie w artykule 13 ustępu 1a w brzmieniu: „w sprawach o roszczenia wynikające z czynności bankowych, o których mowa w art. 5 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (Dz.U. z 2015 r. poz. 128, z późn. zm.), opłata stosunkowa wynosi 5% wartości przedmiotu sporu lub przedmiotu zaskarżenia, jednak nie mniej niż 30 złotych i nie więcej niż 1000 złotych”¹⁰.

W uzasadnieniu projektu ustawy wprowadzającej wskazaną regulację na próżno szukać szczegółowego jej umotywowania. Ustawodawca nie odniósł się bezpośrednio do celu wprowadzenia przepisu 13 ust. 1a u.k.s.c., ograniczając się do lakonicznego stwierdzenia, że „proponowane zmiany pozostałych ustaw stanowią następstwo proponowanego uchylecia uprawnienia banków w zakresie bte”¹¹. Ustawodawca tym samym stwierdził, iż cel wprowadzenia art. 13 ust. 1a u.k.s.c. należy wiązać z pozbawieniem banków przywileju w postaci możliwości wystawienia bankowych tytułów egzekucyjnych.

3. Istota regulacji art. 13 ust. 1a u.k.s.c. w jego pierwotnym brzmieniu

Istota art. 13 ust. 1a u.k.s.c. w jego pierwotnym brzmieniu sprowadza się do ograniczenia wysokości opłaty sądowej do górnej granicy

⁹ Ustawa z dnia 5 września 2015 r. o zmianie ustawy – Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2015 r. Poz. 1854).

¹⁰ Art. 7 ustawy z dnia 5 września 2015 r. o zmianie ustawy – Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2015 r. Poz. 1854).

¹¹ Uzasadnienie projektu ustawy z dnia 5 września 2015 r. o zmianie ustawy – Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2015 r. Poz. 1854) <http://www.sejm.gov.pl/sejm7.nsf/druk.xsp?nr=3425> (dostęp: 16.12.2016 r.).

wynoszącej 1000 zł w sprawach o roszczenia wynikające z czynności bankowych, o których mowa w art. 5 ust. 1 i 2 Prawa bankowego.

Z uwagi na treść wskazanej regulacji istotne znaczenie ma wykładnia pojęcia czynności bankowej. Ustawodawca nie zdefiniował podanego terminu. Prawo bankowe w art. 5 ust. 1 i 2 zawiera jedynie katalog czynności, stanowiąc, że czynnościami bankowymi są: przyjmowanie wkładów pieniężnych płatnych na żądanie lub z nadejściem oznaczonego terminu oraz prowadzenie rachunków tych wkładów, prowadzenie innych rachunków bankowych, udzielanie kredytów, udzielanie i potwierdzanie gwarancji bankowych oraz otwieranie i potwierdzanie akredytyw, emitowanie bankowych papierów wartościowych, przeprowadzanie bankowych rozliczeń pieniężnych, wykonywanie innych czynności przewidzianych wyłącznie dla banku w odrębnych ustawach. Czynnościami bankowymi są również następujące czynności, o ile są one wykonywane przez banki: udzielanie pożyczek pieniężnych, operacje czekowe i wekslowe oraz operacje, których przedmiotem są warranty, świadczenie usług płatniczych oraz wydawanie pieniądza elektronicznego, terminowe operacje finansowe, nabywanie i zbywanie wierzytelności pieniężnych, przechowywanie przedmiotów i papierów wartościowych oraz udostępnianie skrytek sejfowych, prowadzenie skupu i sprzedaży wartości dewizowych, udzielanie i potwierdzanie poręczeń, wykonywanie czynności zleconych, związanych z emisją papierów wartościowych, pośrednictwo w dokonywaniu przekazów pieniężnych oraz rozliczeń w obrocie dewizowym¹².

Z analizy zaprezentowanego katalogu wynika, że pojęcie czynności bankowej zakłada wystąpienie relacji prawnej pomiędzy bankiem a klientem. Podkreślenia wymaga, że część czynności wymienionych we wskazanym artykule nabiera charakteru czynności bankowych tylko wtedy, gdy zostaje wykonana przez bank (m.in. udzielanie pożyczek pieniężnych, nabywanie i zbywanie wierzytelności pieniężnych). Powyższe oznacza, że w sytuacji gdy podmiot niebędący bankiem zrealizuje taką czynność, nie stanie się ona automatycznie czynnością bankową.

¹² Por. art. 5 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (tekst jednolity: Dz.U. z 2016 r. Poz. 1988 ze zm.).

4. Wykładnia sądowa art. 13 ust. 1a u.k.s.c. w jego pierwotnym brzmieniu i rozbieżności w interpretacji przepisu

Omawiany art. 13 ust. 1a u.k.s.c. w jego pierwotnym brzmieniu w pełni pokazał, jak ważne jest jasne formułowanie aktów normatywnych przez ustawodawcę. Przepis ten bowiem zasady jasności nie spełnia, co przyczyniło się do rozbieżności orzecznictwa na tle jego interpretacji.

Problem z omawianym przepisem pojawił się, gdy bank, dysponując wobec konkretnej osoby wierzytelnością, która wynika z czynności bankowej, np. umowy kredytu lub pożyczki, zbył ją w drodze umowy cesji na rzecz innego podmiotu. Nabywcy takiej wierzytelności, chcąc egzekwować należność na drodze sądowej, składali pozwy o zapłatę i powołując się na art. 13 ust. 1a u.k.s.c. w jego pierwotnym brzmieniu, twierdzili, iż obejmuje ich dobrodziejstwo tego przepisu, ograniczające górną granicę opłaty sądowej, którą musieli uiścić, wszczynając proces. Z art. 13 ust. 1 u.k.s.c. wynika bowiem, że w sprawach o prawa majątkowe (przykładowo żądanie zasądzenia kwoty pieniężnej) opłata sądowa, którą należy uiścić wraz z pozwem, wynosi 5% wartości przedmiotu sporu, jednakże nie mniej niż 30 zł i nie więcej niż 100 000 zł. Artykuł 13 ust. 1a u.k.s.c. w jego pierwotnym brzmieniu ustalił limit maksymalnej opłaty sądowej na kwotę 1000 zł w sprawach o roszczenia wynikające z czynności bankowych. Powstało więc pytanie, z którym mierzyły się sądy: jaką opłatę sądową ma uiścić nabywca wierzytelności wynikającej z czynności bankowej w sprawie o zapłatę tej wierzytelności. Ściślej – czy maksymalna kwota opłaty, której sąd może od niego żądać, to 1000 zł czy też 100 000 zł? Pytanie to jest istotne – wystarczy spojrzeć na przykład nabywcy wierzytelności wynoszącej 85 000 zł. Przy przyjęciu, że może on skorzystać z dobrodziejstwa art. 13 ust. 1a u.k.s.c. w jego pierwotnym brzmieniu, opłata sądowa, którą będzie musiał uiścić, wnosząc pozew o zapłatę, wynosi 1000 zł. Jednakże przyjęcie, iż omawiana regulacja go nie dotyczy, spowoduje że wysokość opłaty sądowej będzie obliczona

od dochodzonej przez niego należności (5% x 85 000 zł), co stworzy konieczność uiszczenia opłaty sądowej w wysokości 4250 zł. Różnica między wskazanymi kwotami 1000 zł a 4250 zł jest znaczna i obrazuje, jak istotna jest właściwa wykładnia omawianej regulacji.

Wykładnia ta, jak już zostało wspomniane, nie jest jednolita. Część sądów rozpoznających sprawy o zapłatę wniesione przez nabywców wierzytelności uznała, że korzyść fiskalna wynikająca ze wskazanej regulacji nabywców wierzytelności nie dotyczy, więc sądy te najpierw wzywały powodów do uzupełnienia opłaty sądowej od pozwów, a gdy opłata uzupełniająca nie wypłynęła – zwracało pozw. Takie stanowisko prezentował m.in. Sąd Rejonowy w Łomży¹³, Sąd Rejonowy w Bydgoszczy¹⁴, Sąd Rejonowy we Włocławku¹⁵, Sąd Okręgowy w Tarnowie¹⁶, Sąd Okręgowy w Katowicach¹⁷, Sąd Okręgowy w Koszalinie¹⁸, Sąd Apelacyjny w Szczecinie¹⁹, Sąd Apelacyjny w Krakowie²⁰. Pogląd przeciwny – przyjmujący dla nabywców wierzytelności ograniczenie kwotowe opłaty od pozwu do sumy 1000 zł

¹³ Por. zarządzenie Przewodniczącego w Sądzie Rejonowym w Łomży z dnia 18 stycznia 2016 r., sygn. akt I Nc 1745/15, niepublikowane.

¹⁴ Por. zarządzenie Przewodniczącego w Sądzie Rejonowym w Bydgoszczy z dnia 20 maja 2016 r., sygn. akt VIII GNc 816/16, niepublikowane.

¹⁵ Por. zarządzenie Przewodniczącego w Sądzie Rejonowym we Włocławku V Wydziale Gospodarczym z dnia 25 lutego 2016 r., sygn. akt V GNc 40/16, niepublikowane.

¹⁶ Por. zarządzenie Przewodniczącego w Sądzie Okręgowym w Tarnowie I Wydziale Cywilnym z dnia 24 lutego 2016 r., sygn. akt I Nc 31/16, niepublikowane.

¹⁷ Por. zarządzenie Przewodniczącego w Sądzie Okręgowym w Katowicach I Wydziale Cywilnym z dnia 08 grudnia 2015 r., sygn. akt I Nc 280/15, niepublikowane.

¹⁸ Por. zarządzenie Przewodniczącego w Sądzie Okręgowym w Koszalinie I Wydziale Cywilnym z dnia 29 lutego 2016 r., sygn. akt I Nc 39/16, niepublikowane.

¹⁹ Por. postanowienie Sądu Apelacyjnego w Szczecinie I Wydziału Cywilnego z dnia 18 maja 2016 r., sygn. akt I ACz 322/16 [http://orzeczenia.szczecin.sa.gov.pl/content/\\$N/155500000000503_I_Acz_000322_2016_Uz_2016-05-18_001](http://orzeczenia.szczecin.sa.gov.pl/content/$N/155500000000503_I_Acz_000322_2016_Uz_2016-05-18_001) (dostęp: 03.01.2016 r.).

²⁰ Por. postanowienie Sądu Apelacyjnego w Krakowie I Wydziału Cywilnego z dnia 18 kwietnia 2016 r., sygn. akt I ACz 607/16 [http://orzeczenia.krakow.sa.gov.pl/content/\\$N/152000000000503_I_Acz_000607_2016_Uz_2016-04-21_001](http://orzeczenia.krakow.sa.gov.pl/content/$N/152000000000503_I_Acz_000607_2016_Uz_2016-04-21_001) (dostęp: 03.01.2016 r.).

prezentował m.in. Sąd Okręgowy w Świdnicy²¹, Sąd Okręgowy w Toruniu²² czy też Sąd Apelacyjny w Katowicach²³.

Argumentacja przeciwników możliwości zastosowania uprawienia z art. 13 ust. 1a u.k.s.c. w jego pierwotnym brzmieniu w stosunku do nabywców wierzytelności sprowadza się w szczególności do kwestionowania, iż umowa przeniesienia wierzytelności zawarta między zbywcą wierzytelności (bankiem) a nabywcą wierzytelności jest czynnością bankową²⁴. Istota tego rozumowania tkwi w uznaniu, iż czynność bankowa musi stanowić zarówno podstawę istnienia wierzytelności będącej przedmiotem przelewu, jak również źródło uprawnienia cesjonariusza. Zwolennicy wskazanej tezy uznali, że umowa cesji nie jest czynnością bankową²⁵. Nadto sądy reprezentujące omawiany pogląd odwoływały się do *ratio legis* regulacji, argumentując, że powodem wprowadzenia przepisu był zamiar złagodzenia dolegliwości fiskalnych związanych z dochodzeniem przez banki wierzytelności, które powstały po likwidacji bankowego tytułu egzekucyjnego²⁶, co oznaczać miało, że unormowania tego nie stosuje się do innych podmiotów.

²¹ Por. postanowienie Sądu Okręgowego w Świdnicy II Wydziału Cywilnego Odwoławczego z dnia 12 września 2016 r., sygn. akt II Cz 782/16 [http://orzeczenia.swidnica.so.gov.pl/content/\\$N/155020000001003_II_Cz_000782_2016_Uz_2016-09-12_001](http://orzeczenia.swidnica.so.gov.pl/content/$N/155020000001003_II_Cz_000782_2016_Uz_2016-09-12_001) (dostęp: 03.01.2016 r.).

²² Por. postanowienie Sądu Okręgowego w Toruniu VI Wydziału Gospodarczego z dnia 16 maja 2016 r., sygn. akt VI Gz 63/16 [http://orzeczenia.torun.so.gov.pl/content/\\$N/151025000003027_VI_Gz_000063_2016_Uz_2016-05-16_001](http://orzeczenia.torun.so.gov.pl/content/$N/151025000003027_VI_Gz_000063_2016_Uz_2016-05-16_001) (dostęp: 03.01.2016 r.).

²³ Por. postanowienie Sądu Apelacyjnego w Katowicach V Wydziału Cywilnego z dnia 29 stycznia 2016 r., sygn. akt V ACz 65/16, niepublikowane.

²⁴ Por. postanowienie Sądu Apelacyjnego w Krakowie I Wydziału Cywilnego z dnia 07 kwietnia 2016 r., sygn. akt I ACz 529/16 [http://orzeczenia.krakow.sa.gov.pl/content/\\$N/152000000000503_I_Acz_000529_2016_Uz_2016-04-07_001](http://orzeczenia.krakow.sa.gov.pl/content/$N/152000000000503_I_Acz_000529_2016_Uz_2016-04-07_001) (dostęp: 03.01.2016 r.).

²⁵ Por. postanowienie Sądu Apelacyjnego w Krakowie I Wydziału Cywilnego z dnia 07 kwietnia 2016 r., sygn. akt I ACz 529/16 [http://orzeczenia.krakow.sa.gov.pl/content/\\$N/152000000000503_I_Acz_000529_2016_Uz_2016-04-07_001](http://orzeczenia.krakow.sa.gov.pl/content/$N/152000000000503_I_Acz_000529_2016_Uz_2016-04-07_001) (dostęp: 03.01.2016 r.).

²⁶ Por. postanowienie Sądu Apelacyjnego w Szczecinie I Wydziału Cywilnego z dnia 18 maja 2016 r., sygn. akt I ACz 322/16 <http://orzeczenia.szczecin.>

U podstaw stanowiska przeciwnego znajduje się argumentacja odwołująca się do okoliczności, iż dochodzona przez cesjonariuszy wierzytelność ma swoje pierwotne źródło w czynności bankowej, co jest wystarczające dla zastosowania wskazanej normy, status nabywcy wierzytelności pozostaje bowiem obojętny wobec możliwości zastosowania art. 13 ust. 1a u.k.s.c. w jego pierwotnym brzmieniu²⁷.

Nabywcy wierzytelności usiłowali bronić się przed niekorzystną dla nich wykładnią omawianej regulacji dokonywaną przez sądy I instancji. Zasadniczym sposobem obrony było zażalenie na zwrot pozwu, w którym starali się przekonać sąd odwoławczy o nieprawidłowości wykładni omawianego ustępu dokonanej przez sąd I instancji. W takiej sytuacji opłata od zażalenia wynosi 1/5 opłaty od pozwu (art. 19 ust. 3 pkt 2 u.k.s.c.), przy czym skarżący wnoszone zażalenia opłacali kwotą 200 zł, argumentując, iż skoro właściwa opłata sądowa od pozwu wynosi 1000 zł, to opłata sądowa od zażalenia wynosi 1/5 opłaty od pozwu, czyli 200 zł. W sytuacji gdy sądy nie podzielały tego stanowiska i domagały się uzupełnienia opłaty, nabywcy wierzytelności składali zażalenie na wymiar opłaty. Od takiego zażalenia na podstawie art. 94 ust. 2 pkt 2 u.k.s.c. nie pobiera się opłat sądowych. Zabieg taki umożliwiał zapoznanie się z opinią sądów odwoławczych, która odnosiła się do wykładni spornego artykułu, a w konsekwencji pozwalał zdobyć więcej materiału do oceny szans powodzenia zażalenia na zwrot pozwu. Dysponując rozstrzygnięciem w przedmiocie wymiaru opłaty wydanym przez sąd odwoławczy, nabywcy wierzytelności mogli łatwiej zdecydować o dalszej taktyce procesowej w sprawie.

5. Stanowisko Sądu Najwyższego

Opisane rozbieżności w orzecznictwie stały się motywem zadania przez Sąd Okręgowy w Poznaniu pytania prawnego: „czy na pod-

sa.gov.pl/content\$N/155500000000503_I_Acz_000322_2016_Uz_2016-05-18_001 (dostęp: 03.01.2016 r.).

²⁷ Por. postanowienie Sądu Okręgowego w Toruniu VI Wydziału Gospodarczego z dnia 16 maja 2016 r., sygn. akt VI Gz 63/16 <http://orzeczenia.torun.>

stawie art. 13 ust. 1a ustawy z dnia 26 maja 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, w brzmieniu obowiązującym do dnia wejścia w życie ustawy z dnia 18 marca 2016 r. o zmianie ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, uprawnienie do uiszczenia opłat sądowych w kwocie nieprzekraczającej 1000 zł w sprawach, o jakich mowa w tym przepisie, przysługuje wyłącznie bankom czy też również innym podmiotom, które nabyły wierzytelności banków?”²⁸. Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 26 października 2016 r. sygn. III CZP 59/16 stwierdził, że „językowa wykładnia w tym przypadku wystarcza do rozstrzygnięcia, że art. 13 ust. 1a u.k.s.c. ma zastosowanie do roszczeń wynikających z art. 5 prawa bankowego, bo w tym przepisie (ust. 1) nie ma ograniczenia tylko do banków, a ma to miejsce tylko w ust. 2. Skoro zatem ustawodawca nie rozróżnia podmiotów wnoszących pismo, brak podstaw do wykładni zwężającej, również w obliczu konstytucyjnej zasady równości wobec prawa. Sąd Najwyższy przypomniał ponadto, że przelew nie zmienia tożsamości wierzytelności, następuje tylko zmiana podmiotu, który na podstawie sukcesji singularnej nabył wierzytelność, dlatego preferencyjna opłata powinna dotyczyć również jego”²⁹. Swoje stanowisko Sąd Najwyższy potwierdził w wyroku z 24 listopada 2016 r. sygn. akt III CZP 79/16, stwierdzając, że „pozew wniesiony przed dniem 15 kwietnia 2016 r. przez nabywcę wierzytelności wynikającej z czynności bankowej podlegał opłacie stosunkowej określonej w art. 13 ust. 1a ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (jedn. tekst: Dz.U. z 2014 r. poz. 1025 ze zm.) w brzmieniu obowiązującym do dnia 14 kwietnia 2016 r.”³⁰.

Jeszcze przed wydaniem przez Sąd Najwyższy tych orzeczeń, ustawodawca zdecydował się na nowelizację art. 13 ust. 1a u.k.s.c., nadając mu brzmienie „opłata stosunkowa w sprawach o roszczenia

so.gov.pl/content/\$N/151025000003027_VI_Gz_000063_2016_Uz_2016-05-16_001 (dostęp: 03.01.2016 r.).

²⁸ http://www.sn.pl/aktualnosci/SitePages/Komunikaty_o_sprawach.aspx?ItemID=128&ListName=Komunikaty_o_sprawach (dostęp: 01.02.2016 r.)

²⁹ http://www.sn.pl/aktualnosci/SitePages/Komunikaty_o_sprawach.aspx?ItemID=128&ListName=Komunikaty_o_sprawach (dostęp: 01.02.2016 r.)

³⁰ <http://www.sn.pl/sites/orzecznictwo/Orzeczenia3/III%20CZP%2079-16.pdf> (dostęp: 24.02.2017 r.)

wynikające z czynności bankowych, o których mowa w art. 5 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (Dz. U. z 2015 r. poz. 128, z późn. zm.), dochodzone przez konsumenta albo przez producenta rolnego prowadzącego gospodarstwo rodzinne w rozumieniu przepisów o kształtowaniu ustroju rolnego wynosi 5% wartości przedmiotu sporu lub przedmiotu zaskarżenia, jednak nie mniej niż 30 złotych i nie więcej niż 1000 złotych”. Powyższa zmiana weszła w życie 15 kwietnia 2016 r. W uzasadnieniu projektu ww. ustawy wskazano, że przyczyną jej wprowadzenia jest ograniczenie kręgu podmiotów, które mogą skorzystać z przywileju uiszczenia niższej opłaty sądowej. Wskazane ograniczenie, zgodnie z zamysłem ustawodawcy, wynika z braku aksjologicznych podstaw do przyznania przywileju fiskalnego w zakresie obniżenia opłaty sądowej szerokiej grupie podmiotów³¹.

6. Podsumowanie

Wprowadzenie art. 13 ust. 1a w jego pierwotnym brzmieniu do ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych stanowi przykład nieprzemyślanej działalności legislacyjnej. Skutkiem tej działalności było stworzenie niejasnego przepisu, który sprawiał problemy interpretacyjne zarówno jego adresatom, jak również organom stosującym prawo. Problem ten był na tyle istotny i łatwo zauważalny, że nastąpiła szybka nowelizacja wskazanego artykułu. Rzecz jednak w tym, że źródłem problemów z interpretacją tej regulacji jest nie tylko wykładnia dokonywana przez sądy, ale przede wszystkim wadliwość procesu tworzenia prawa. W omawianym przypadku proces legislacji zamiast gwarantować tworzenie norm przemysłowych, logicznych, jasnych i spójnych, doprowadził do wprowadzenia normy naruszającej zasadę pewności prawa.

Jak wskazano w dokumencie Zielonej księgi – System stanowienia prawa w Polsce – „słabość systemu legislacyjnego w Polsce

³¹ Uzasadnienie ustawy z dnia 18 marca 2016 r. o zmianie ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2016 r. Poz. 421), <http://sejm.gov.pl/Sejm8.nsf/druk.xsp?nr=202> (dostęp: 01.02.2017 r.).

wynika głównie z braku fachowego zaplecza dla działań politycznych i ściśle legislacyjnych, z braku instytucjonalnego porządku w procesie stanowienia prawa oraz z niskiej jakości prawnej regulacji tego procesu³². Powołana Zielona księga została opracowana przez Kancelarię Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w październiku 2013 r. Artykuł 13 ust. 1a u.k.s.c. został uchwalony prawie dwa lata po wydaniu Zielonej księgi – 25 września 2015 r., jednak jak pokazuje niniejsza publikacja, zdiagnozowane problemy stanowienia prawa nie zostały wyeliminowane.

STRESZCZENIE

Naruszenie zasady pewności prawa na przykładzie art. 13 ust. 1a ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych

Niniejsza publikacja na przykładzie zmiany ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych pokazuje rolę, jaką odgrywa zasada pewności prawa w procesie stanowienia prawa. W artykule przedstawiono powody wprowadzenia art. 13 ust. 1a do ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych oraz skutki prawne, jakie wywołało stosowanie tej regulacji. Celem artykułu jest zwrócenie uwagi na konieczność stosowania zasady pewności prawa przez organy stanowiące prawo.

Słowa kluczowe: pewność prawa; tworzenie prawa; koszty sądowe w sprawach cywilnych; czynność bankowa

SUMMARY

Violation of the principle of legal certainty on the example of Art. 13 sec. 1a of the law on court fees

This publication, as an example of the amendment of the law of 28 July 2005 on court costs in civil cases, shows the role of the principle of legal certainty in the lawmaking process. The article presents the reasons for

³² *System stanowienia prawa w Polsce: Zielona Księga / [Kancelaria Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej]*, Warszawa: Kanc. Prezydenta RP, paździer-

introducing art. 13 sec. 1a to the law on court fees and the legal consequences of the application of this regulation. The aim of the article is to draw attention to the need for law-making bodies to apply the principle of legal certainty.

Keywords: Legal certainty; Lawmaking; Court fees in civil matters; Banking activity

BIBLIOGRAFIA

Kochanowski J., *Jak powinno być tworzone prawo w Polsce? Reforma procesu stanowienia prawa – Rada Stanu*, <https://www.rpo.gov.pl/pliki/12087762480.pdf> (dostęp: 27.01.2017 r.).

nik 2013 <http://www.prezydent.pl/archiwum-bronislawa-komorowskiego/fdp/sprawne-i-sluzebne-panstwo/aktualnosci/art,26,zielona-ksiega-system-stanowienia-prawa-w-polsce.html> (dostęp: 27.01.2017 r.).